

**Ajuntament
de Barcelona**

Direcció de Serveis de Gènere i Polítiques del Temps
Gerència Municipal

INFORME D'IMPACTE DE GÈNERE

Codi: 32IIG/2020

PROJECTE D'ORDENANCES FISCALS PER A L'ANY 2021

Contingut

Síntesi: valoració global de l'impacte de gènere	2
0. Introducció als informes d'impacte de gènere.....	3
1. Descripció del projecte	4
2. Vinculació amb objectius programàtics i disposicions normatives en matèria d'igualtat de gènere ..	8
3. Anàlisi d'aspectes formals i metodològics.....	11
4. Anàlisi d'impacte de gènere	12
4.1. Diagnòstic sobre l'àmbit d'actuació del projecte	12
4.2. Anàlisi de la incorporació de la perspectiva de gènere en el projecte.....	17
4.3. Previsió de resultats.....	24
5. Valoració a càrrec d'organitzacions feministes i entitats de dones	27
6. Valoració global de l'impacte de gènere	27
7. Recomanacions.....	28

SÍNTESI: VALORACIÓ GLOBAL DE L'IMPACTE DE GÈNERE

L'avaluació de l'impacte de gènere del projecte d'*Ordenances Fiscals per a l'any 2021* determina que tindrà un impacte **transformador de desigualtats de gènere, en grau lleugerament positiu.**

0. INTRODUCCIÓ ALS INFORMES D'IMPACTE DE GÈNERE

L'avaluació d'impacte de gènere pretén fer visible que les normes i les polítiques públiques no són neutres al gènere, i que tenen un impacte diferent en dones i homes, tot i que això no estigués previst ni es desitja. Tractar igual a qui parteix d'una situació de desigualtat equival, a la pràctica, a la reproducció d'aquesta desigualtat. Per això, les polítiques pensades per a la població en general no solen ser neutres, sinó cegues pel que fa al gènere.

Així, l'avaluació d'impacte de gènere pretén "estimar els diferents efectes (...) de qualsevol política o activitat sobre temes específics en termes d'igualtat de gènere" (Comissió Europea, 2009).

En aquest context d'avaluació, un **informe d'impacte de gènere** és un document que acompanya els projectes normatius i de polítiques públiques, i en el qual es fa una avaluació *prospectiva* (és a dir, prèvia i estimada) del seu impacte en funció del gènere, amb l'objectiu d'identificar i prevenir el manteniment o increment de les desigualtats de gènere, tot realitzant propostes de modificació del projecte.

En l'àmbit català, la Llei 17/2015 d'igualtat efectiva de dones i homes, estableix que la transversalitat de la perspectiva de gènere ha de ser un dels principis de funcionament dels poders públics: "els poders públics han d'aplicar la perspectiva de gènere i la perspectiva de les dones en les actuacions, a tots els nivells i a totes les etapes" (article 3).

El seguiment d'aquest mandat queda recollit en l'àmbit local per mitjà de les **Directrius per a l'elaboració de normes municipals** adoptades per acord de Comissió de Govern de l'Ajuntament de Barcelona del 15 d'abril de 2015. En concret, l'article 140 estableix que tot projecte normatiu s'ha d'acompanyar amb una memòria d'avaluació de l'impacte normatiu, o d'antecedents. Aquesta avaluació ha d'integrar una anàlisi d'impacte de gènere, en la qual s'avaluen "els resultats que es puguin derivar de l'aprovació del projecte des de la perspectiva de l'eliminació de desigualtats i de la seva contribució a la consecució dels objectius d'igualtat d'oportunitats i de tracte entre dones i homes".

Més específicament, el **Reglament per a l'Equitat de Gènere a l'Ajuntament de Barcelona (2019)** estableix el **caràcter obligatori dels informes d'impacte de gènere de les propostes normatives** (article 9):

"Les propostes normatives, de pressupostos municipals, d'instruments de política fiscal municipal (ordenances fiscals, taxes i preus públics) i de planejament urbanístic s'acompanyaran d'informes d'impacte de gènere, elaborats amb metodologia d'anàlisi que permeti conèixer i fer una avaluació prospectiva de les repercussions en la igualtat o desigualtat entre dones i homes que es poden derivar de la seva aprovació, amb objecte d'identificar i prevenir la producció, el manteniment o l'increment d'aquestes desigualtats de gènere, i fer propostes de modificació del projecte, si escau".

Aquesta obligatorietat inclou les ordenances, els reglaments, els decrets (en tant que normativa) i els preus públics, i en conseqüència el present projecte d'Ordenances Fiscals per a l'any 2021.

La Direcció de Serveis de Gènere i Polítiques del Temps, de l'Ajuntament de Barcelona, ha elaborat una metodologia pròpia que permet realitzar una anàlisi sistemàtica de la normativa municipal des del punt de vista de l'impacte de gènere. Aquesta metodologia segueix les directrius d'organismes internacionals (Comissió Europea) i es basa en l'anàlisi del resultat o efecte que té la normativa, pressupost o política

fiscal sobre dones i homes, i les possibilitats que ofereix com a eina per a acabar amb les desigualtats de gènere, o bé el risc que contribueixi a perpetuar-les o aprofundir-les.

Quant a la valoració global de l'impacte de gènere, es fa de manera graduada:

- si s'estima que és un projecte **reproductor de desigualtats**, s'especifica si tindrà un impacte **lleugerament negatiu** o **molt negatiu**.
- si es considera que és un projecte **transformador de desigualtats**, s'especifica si tindrà un impacte **lleugerament positiu** o **molt positiu**.

1. DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE

A continuació es presenta un llistat dels impostos i taxes analitzades amb una breu descripció del seu objecte.

Nom	1. Ordenança fiscal reguladora de l'Impost de Béns Immobles (IBI).
Objecte	S'estableix l'impost sobre béns immobles com a tribut directe de caràcter real que grava el valor dels béns immobles.

Nom	2. Ordenança fiscal reguladora de l'Impost sobre Activitats Econòmiques (IAE).
Objecte	Gravar l'exercici dins el terme municipal d'activitats empresarials, professionals o artístiques, tant si s'exerceixen o no en un local determinat, i tant si es troben o no especificades en les tarifes de l'impost.

Nom	3. Ordenança fiscal reguladora de l'Impost sobre Construccions, Instal·lacions i Obres (ICIO).
Objecte	Gravar qualsevol construcció, instal·lació o obra que exigeixi l'obtenció de la corresponent llicència d'obres o urbanística, s'hagi obtingut o no la llicència esmentada, sempre que l'expedició correspongui a l'Ajuntament.

Nom	4. Taxes per serveis generals.
Objecte	Establir taxes per la tramitació de llicències i altres documents expedits per l'Administració municipal, així com la tramitació o elaboració, a instància de part, d'autoritzacions, informes tècnics, estudis i documents no regulats en altres ordenances fiscals.

Nom	5. Taxes per Serveis de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament (SPEIS).
Objecte	Establir taxes per la prestació dels serveis del Servei de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament.

Nom	6. Taxes per serveis urbanístics.
Objecte	Establir taxes per les activitats dels serveis urbanístics municipals, tant tècniques com administratives, que es refereixin, afectin o beneficiïn de forma particular el subjecte passiu.

Nom	7. Taxes de mercats.
Objecte	Establir taxes per l'ús dels béns i les instal·lacions municipals dels mercats i pels serveis inherents, així com la cessió temporal d'espais comuns.

Nom	8. Taxes per prestacions de la Guàrdia Urbana i circulacions especials.
Objecte	Establir taxes per les prestacions de la Guàrdia Urbana i per l'atorgament d'autoritzacions per a circulacions especials i pel servei de conducció i acompanyament de vehicles.

Nom	9. Taxes per la utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic municipal i la prestació d'altres serveis (Ocupació de via pública).
Objecte	Establir taxes per la utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic municipal i la prestació de serveis de gestió municipal sobre el domini públic estatal.

Nom	10. Taxes per a l'estacionament regulat de vehicles a la via pública (ÀREA).
Objecte	Establir taxes per l'estacionament de vehicles de tracció mecànica de més de dues rodes a les vies públiques d'aquest municipi en règim d'estacionament regulat (ÀREA), dins les zones i horaris determinats per Decret d'Alcaldia.

Nom	11. Taxes per serveis culturals.
Objecte	Establir taxes per les visites als museus i les exposicions municipals, excepte les exposicions temporals, com també per les cessions temporals d'ús de locals i espais.

Existeixen tot un seguit d'ordenances fiscals i taxes que no es veuran modificades per a l'any 2021 i, per tant, no seran objecte d'anàlisi. A saber:

- Ordenança fiscal general.
- Ordenança fiscal reguladora de l'Impost sobre Vehicles de Tracció Mecànica (IVTM).
- Ordenança fiscal reguladora de l'impost sobre l'increment de valor dels terrenys de naturalesa urbana (Plusvàlues).
- Taxes per serveis relatius a sacs i contenidors de runa i altres serveis ambientals (Gestió de Residus).
- Taxes de clavegueram.
- Taxes per serveis de registre, prevenció i intervenció sanitària relatius a animals de companyia.
- Taxes per a la utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic municipal, a favor d'empreses explotadores de serveis de subministraments d'interès general (Empreses de subministraments).
- Taxes per serveis especials d'enllumenat públic.
- Taxes per a la utilització privada del funcionament de les fonts ornamentals.
- Taxes per a la utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic municipal, a favor d'empreses explotadores de serveis de telefonia mòbil.
- Taxes per la utilització privativa o aprofitament especial del domini públic local de les instal·lacions de transport d'energia elèctrica, gas, aigua, i hidrocarburs (Transport d'energia).
- Contribucions especials.

Quant a la participació quantitativa al Pressupost Municipal, cal tenir present la diferent contribució de cadascun dels tributs que s'analitzen. A continuació es presenta una taula on s'aprecia la **gran rellevància quantitativa dels impostos sobre el capital (IBI, plusvàlues d'immobles, vehicles), que suposen un 30,2% del total del Pressupost municipal.**

Tipus d'ingrés	Import	% sobre total
Transferències de l'Estat	1.121.664.523 €	37,0%
Impostos sobre el capital (IBI, plusvàlues immobles, vehicles)	914.838.600 €	30,2%
Taxes per utilització privativa del domini públic	120.141.500 €	4,0%
Altres ingressos (multes, interessos demora)	108.799.792 €	3,6%
Impost sobre Activitats Econòmiques (IAE)	92.387.000 €	3,0%
De comunitats autònomes	89.660.669 €	3,0%
Impost sobre la renda (IRPF)	62.317.602 €	2,1%
Preus públics per la prestació de serveis	37.121.928 €	1,2%
Taxes per la prestació de serveis públics	32.699.010 €	1,1%
(...)	(...)	(...)
Total	3.033.570.336 €	100%

Font: Llibre verd Pressupost 2020.

Per últim, es presenta la codificació, en forma de número i nom abreujat, que en algunes ocasions s'usarà per a identificar i localitzar cadascuna de les ordenances fiscals de forma més ràpida i sintètica en aquest informe:

Nom complet	Núm.	Nom abreujat
Ordenança fiscal reguladora de l'Impost sobre Béns Immobles	1	IBI
Ordenança fiscal reguladora de l'Impost sobre Activitats Econòmiques	2	IAE
Ordenança fiscal reguladora de l'Impost sobre Construccions, Instal·lacions i Obres	3	ICIO
Taxes per serveis generals	4	Serveis generals
Taxes per Serveis de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament	5	SPEIS
Taxes per serveis urbanístics	6	Serveis urbanístics
Taxes de mercats	7	Mercats
Taxes per prestacions de la Guàrdia Urbana i circulacions especials	8	Guàrdia Urbana
Taxes per la utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic municipal i la prestació d'altres serveis	9	Ocupació de via pública
Taxes per a l'estacionament regulat de vehicles a la via pública (AREA)	10	Estacionament en via pública
Taxes per serveis culturals	11	Serveis culturals

2. VINCULACIÓ AMB OBJECTIUS PROGRAMÀTICS I DISPOSICIONS NORMATIVES EN MATÈRIA D'IGUALTAT DE GÈNERE

Un cop presentada la caracterització del projecte objecte de l'anàlisi, en aquesta secció s'estableix la seva vinculació amb objectius programàtics i disposicions normatives en matèria d'igualtat de gènere. En particular, s'observa la relació amb els àmbits i objectius del Pla per la Justícia de Gènere 2016-2020, i les implicacions derivades del context normatiu i programàtic vigent:

Ordenança fiscal	Eix i Àmbit del Pla Justícia Gènere	Objectiu del Pla Justícia Gènere	Altres instruments normatius i programàtics
1. IBI	Ciutat de Drets - Habitatge	Promoure una millora d'accés a l'habitatge privat explorant, si s'escau, noves formes d'accés.	-El Pla pel Dret a l'Habitatge 2016-2025 incorpora la perspectiva de gènere i fixa els objectius i línies de treball en matèria de polítiques públiques d'habitatge a la ciutat de Barcelona, assenyalant l'IBI com un dels instruments a utilitzar.
2. IAE	Economia per la vida i organització del temps - Ocupacions	Promoure una ocupació sense desigualtats de gènere/ Promoure empreses responsables amb la igualtat de gènere.	
3. ICIO	Barris habitables i inclusivius - Ecologia i Espai Urbà	Impulsar un model de ciutat que respongui a les necessitats i experiències de la vida quotidiana.	
4. Serveis generals	Canvi Institucional - Incorporació d'objectius de gènere a la normativa, plans i programes	Fomentar que tots els plans i programes estratègics vetllin per la igualtat de gènere.	-Llei orgànica 3/2007, per a la igualtat efectiva de dones i homes. Estableix que els poders públics han d'incorporar la igualtat de dones i homes com a principi d'actuació transversal (art. 15). -Llei 17/2015, d'igualtat efectiva de dones i homes. Fixa els principis de funcionament dels poders públics, el primer dels quals és el de transversalitat de la perspectiva de gènere (art. 3). -Carta municipal de Barcelona (1998). Estableix que "l'Ajuntament de Barcelona ha de promoure totes les accions i tots els serveis que facilitin la integració i la participació de la dona en la societat i evitin la discriminació per raó de sexe" (art. 112). -Reglament per a l'equitat de gènere a l'Ajuntament de Barcelona (2019). Estipula que "la transversalitat de gènere obliga a dissenyar i avaluar el conjunt de polítiques públiques sota el criteri d'identificar i prevenir repercussions diferenciades sobre homes i dones" (art. 2).

5. SPEIS	Barris habitables i inclusius - Prevenció i seguretat	Millorar la percepció de la seguretat i l'emponderament de les dones a l'espai públic.	
6. Serveis urbanístics	Barris habitables i inclusius - Ecologia i Espai Urbà	Impulsar un model de ciutat que respongui a necessitats de la vida quotidiana/ Promocionar la sostenibilitat des d'una perspectiva de gènere.	
7. Mercats	Barris habitables i inclusius - Ecologia i Espai Urbà	Impulsar un model de ciutat que respongui a les necessitats i experiències de la vida quotidiana.	
8. Guàrdia Urbana	Barris habitables i inclusius - Mobilitat	Incorporar la perspectiva de gènere en els instruments de planificació de les polítiques de mobilitat de la ciutat.	
9. Ocupació de via pública	Barris habitables i inclusius - Ecologia i Espai Urbà	Impulsar un model de ciutat que respongui a les necessitats i experiències de la vida quotidiana.	La Mesura de Govern "Urbanisme amb perspectiva de gènere. L'urbanisme de la vida quotidiana" fixa com a objectiu general integrar la perspectiva de gènere en el planejament i la gestió urbanística, l'espai públic, la mobilitat i l'ecologia de la ciutat de Barcelona. Especifica, doncs, que cal promoure un espai públic ple de vida, que sigui el més acollidor possible i que respongui a les necessitats de la diversitat de persones i grups, que sigui prou flexible com per acollir simultàniament col·lectius diversos, sense barreres ni sectoritzacions.
10. Estacionament en via pública	Barris habitables i inclusius - Mobilitat	Incorporar la perspectiva de gènere en els instruments de planificació de les polítiques de mobilitat de la ciutat.	La Mesura de Govern "Urbanisme amb perspectiva de gènere. L'urbanisme de la vida quotidiana" fixa com a objectiu general integrar la perspectiva de gènere en les polítiques d'urbanisme, és a dir, sobre el planejament i la gestió urbanística, l'espai públic, la mobilitat i l'ecologia de la ciutat de Barcelona. Especifica, doncs, que cal promoure un espai públic ple de vida, que sigui el més acollidor possible i que respongui a les necessitats de la diversitat de persones i grups, que sigui prou flexible com per acollir simultàniament col·lectius diversos, sense barreres ni sectoritzacions.

11. Serveis culturals	Ciutat de Drets - Cultura i memòria col·lectiva	Aprofundir el diagnòstic sobre desigualtats de gènere en l'àmbit cultural / Visibilitzar i reconèixer les aportacions de les dones al llarg de la història.	
-----------------------	---	---	--

2. ANÀLISI D'ASPECTES FORMALS I METODOLÒGICS

La present secció es centra en l'anàlisi de: 1) el llenguatge usat en el text del projecte i 2) l'existència d'espais de participació ciutadana que incorporin la veu de les dones en el disseny del projecte.

Pel que fa a l'ús **no sexista del llenguatge**, a les Directrius per a l'elaboració de normes municipals (2015) s'indica que cal eliminar qualsevol discriminació per raó de sexe, i que és un principi d'actuació dels poders públics la implantació d'un llenguatge no sexista en l'àmbit administratiu i el seu foment en la totalitat de les relacions socials, culturals i artístiques. A més, indica criteris específics per a utilitzar un llenguatge no sexista, entre ells l'ús de denominacions dobles i de termes genèrics, evitant la inserció d'una disposició que expressi que l'ús del masculí és genèric i que inclou tant els homes com les dones, o bé que es fa per no allargar el text. Per la seva part, el Reglament per a l'equitat de gènere a l'Ajuntament de Barcelona (2019) també estableix que l'ús inclusiu i no sexista del llenguatge és preceptiu en la documentació municipal (article 15).

Per analitzar si a l'articulat del projecte d'ordenances fiscals es fa un ús adequat del llenguatge, la pregunta general orientadora és "Es fa un ús inclusiu i no sexista del llenguatge?". La valoració i la proposta de modificació són les següents:

El text del projecte fa un ús inclusiu i no sexista del llenguatge?			
	Sí	No	Comentaris i propostes de modificació
Ordenances Fiscals per a l'any 2021	X		<p>Es fa una valoració positiva pel que fa a l'ús inclusiu i no sexista del llenguatge. En particular perquè, generalment, en comptes de l'ús del masculí genèric, s'opta per formes desdoblades o neutres, com ara <i>els/les contribuents, la persona contribuent, qui contribueix, etc.</i></p> <p>Es valora la modificació respecte les versions dels textos d'anys anteriors, on es feia un ús abundant del masculí genèric. Amb tot, existeix marge per a la revisió i millora en algunes expressions que mantenen aquest ús (ex: <i>els interessats</i>).</p>

D'altra banda, a efectes d'analitzar si el projecte incorpora la **participació de grups de dones o feministes**, es formula la següent pregunta: "En el procés de disseny de les ordenances fiscals, hi ha espais de participació ciutadana que incorporin la veu de les dones o d'entitats feministes?". Aquest requisit podria quedar satisfet amb la participació d'espais de dones o feministes, com ara els Consells de Dones, o de Feminismes i LGTBI; o bé que en espais genèrics com les consultes online o el Consell de Ciutat s'incorpori l'enfocament de gènere i les necessitats de les dones.

En el cas que ens ocupa, l'elaboració del projecte d'ordenances fiscals no ha comptat amb un espai de participació ciutadana on s'incorpori explícitament la veu de les dones o d'entitats feministes. Amb tot, cal tenir present que segons el Reglament de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona (2017), el desenvolupament de processos participatius és preceptiu amb ocasió de l'aprovació d'ordenances i

reglaments municipals “de rellevància ciutadana especial”.¹ En aquest sentit, no cal perdre de vista que no ens trobem davant una nova regulació, sinó d’una modificació de les ordenances fiscals ja existents, que en molts casos correspon a una actualització del valor econòmic dels serveis prestats.

3. ANÀLISI D’IMPACTE DE GÈNERE

4.1. DIAGNÒSTIC SOBRE L’ÀMBIT D’ACTUACIÓ DEL PROJECTE

A continuació s’exposen dades il·lustradores de desigualtats entre dones i homes a la ciutat de Barcelona.^{2,3,4,5,6} Es fa èmfasi en les desigualtats econòmiques, la pobresa i la precarietat, atès que és l’àmbit més vinculat amb la capacitat de pagament d’impostos, taxes i contribucions especials.

Salaris	La bretxa salarial de gènere se situa en el 21,8%, en detriment de les dones.
Pensió de jubilació	Els homes tenen una pensió mitjana de jubilació de 1.387€ i les dones de 829€, el que representa un 40% menys que la dels homes.
Viudetat	Un 14,1% de dones són vídues, davant l’1,8% dels homes.
Pobresa	El percentatge de dones que no rep cap ingrés és del 21%, xifra superior a la dels homes, que és del 16%.
Pobresa i autonomia	Un 27,9% dels barcelonins i un 44% de les barcelonines es trobarien en una situació de pobresa si haguessin de sostenir-se (sense càrregues familiars) només amb els propis ingressos.
Desocupació	La taxa d’atur de les dones és superior a la dels homes: 15,9% i 12,1% respectivament. La desocupació per baixa voluntària (sovint vinculada a la cria d’infants) en el cas de les dones és d’un 16,9% i en el cas dels homes és tan baixa que no és representativa en termes estadístics.

¹ “S’han d’impulsar de manera preceptiva processos participatius desenvolupats amb ocasió de l’aprovació de: (...) d) Ordenances i reglaments municipals de rellevància ciutadana especial. Quan es tracti d’una modificació puntual d’abast limitat d’ordenances i reglaments no serà preceptiu impulsar el procés participatiu”. Article 37 del Reglament de Participació Ciutadana de l’Ajuntament de Barcelona, 2017.

² Enquesta Metropolitana de Condicions de Vida (2016-2017).

³ Idescat. Pensió contributiva mitjana de Seguretat Social per tipus i sexe. Mes de desembre. Pensió de jubilació Catalunya. 2018

⁴ Enquesta de Cohesió Urbana (IERMB, 2017).

⁵ Enquesta de Població Activa (INE, 2019).

⁶ Enquesta de Mobilitat en Dia Feiner-EMEF 2018.

Temps de cures	El 63,1% de les dones dedica 20 o més hores setmanals a les tasques de la llar i les cures, mentre que en els homes el percentatge és del 37,1%. Quan es pregunta pel temps dedicat a la cura de familiars dependents, responen "molt o bastant de temps" el 52% dels homes i el 71% de les dones de Barcelona.
Monoparentalitat i risc de pobresa	El 40% de les persones que viuen en llars monoparentals es troben en situació de risc de pobresa, pràcticament el doble que la resta dels tipus de família. I el 82% de les llars monoparentals estan encapçalades per dones.
Mobilitat en cotxe	En dies feiners, el percentatge de desplaçaments que els homes fan en cotxe privat és un 16% i en el cas de les dones és un 5%.

El conjunt de dades exposades mostren com, de mitjana, les dones de la ciutat tenen menor accés a recursos econòmics que els homes, i es troben més exposades a situacions de privació material i precarietat. Això, al seu torn, condiona la seva capacitat d'accés a serveis vinculats a contraprestacions econòmiques.

Feta aquesta diagnosi general de la ciutat des de la perspectiva de gènere, a continuació es presenten les diagnosi sectorials dels àmbits d'actuació de les ordenances fiscals (pobresa, treball de la llar i la cura, espai urbà, seguretat, cultura, etc.). A aquest efecte, s'ha usat la tipologia d'àmbits del Pla per la Justícia de Gènere 2016-2020.

Ordenances fiscals:

1. IBI

Àmbit: Habitatge

Diagnòstic de l'àmbit:

Segons l'Enquesta de Cohesió Urbana. (IERMB, 2017) la major part de la població de Barcelona viu en propietat (al voltant del 76,2%) i hi ha poques diferències entre els homes (78,2%) i les dones (74,4%) que es decanten per aquesta opció. En canvi, **hi ha un percentatge més elevat de dones (23,4%) que d'homes (19,8%) vivint en règim de lloguer**, que són sovint uns habitatges més inestables i subjectes a oscil·lacions de context. Per altres tipus de règim s'escurcen les diferències; és el cas de la cessió gratuïta, amb un 2,1% dels homes i un 2,2% de les dones. I amb dades de l'Enquesta Metropolitana de Condicions de Vida 2016-2017, es posa de manifest que la valoració mitjana sobre la facilitat d'accés a un habitatge a un preu raonable és una mica més optimista en el cas dels homes que en el cas de les dones, tot i que en conjunt és molt baixa: en una escala del 0 al 10, ells la puntuen amb un 3,5 i elles amb un 3,3.

Segons aquesta mateixa enquesta, a la ciutat de Barcelona hi ha un 8,3% de persones que no poden permetre's una temperatura adequada de la llar i un 6,5% que han viscut un endarreriment del pagament de factures dels subministraments bàsics de la llar. En aquestes situacions no hi ha diferències entre homes i dones, que pateixen per igual la pobresa energètica i la precarietat en les condicions de

l'habitatge, amb l'excepció de les persones que no disposen de banyera o dutxa pròpia o de lavabo propi, que són lleugerament més sovint homes.

En termes d'**habitatge de protecció oficial**, les dades del Consorci de l'Habitatge de Barcelona indiquen que, respecte al total de dones sol·licitants, el 90,1 % tenen uns ingressos inferiors a 2,5 IPREM. De fet, del total de sol·licituds que s'ubiquen sota aquest llindar, el 56 % són de dones en comparació amb el 44% d'homes.

Ordenança fiscal:

5. SPEIS

Àmbit: Prevenció i seguretat

Diagnòstic de l'àmbit:

Tradicionalment, la ciutadania percep la seguretat com un bé objectiu de forma homogènia. Aquesta objectivitat, però, s'ha fixat segons paràmetres androcèntrics i etnocèntrics i, per tant, ens trobem davant d'un escenari en què la construcció del concepte de seguretat no és neutral des de la perspectiva de gènere i de diversitat cultural. Davant d'això, és imprescindible entendre que homes i dones segueixen processos de socialització diferenciats, i que la neutralitat invisibilitza les necessitats de seguretat específiques de les dones. Així, partint del fet que la seguretat no és només absència de conflicte o de delictes, cal abordar-la també des del punt de vista subjectiu de les persones que viuen, es mouen, treballen i conviuen a la ciutat.

Un dels trets que més clarament diferencien la socialització de gènere respecte l'ús de l'espai públic és l'aprenentatge de nombroses estratègies d'autoprotecció per part de les dones: evitar sortir de nit, transitar per carrers poc il·luminats o solitaris, vestir o actuar de determinada manera, etc. Aquestes estratègies generen conseqüències en la qualitat de vida de les dones: comporten més sensació d'inseguretat, limiten la seva llibertat de moviment i condicionen les seves possibilitats d'autonomia personal.

Per tot això, cal tenir en compte les diferències de gènere en matèria de victimització. Segons els resultats per a Barcelona de l'Enquesta de Violència Masclista a Catalunya (2016), **un 72,30% de les dones de la ciutat ha patit agressions i violència masclista, i una de cada tres ha patit fets de violència molt greu.** Si es tenen en compte els grups d'edat, les dones més joves (de 16 a 29 anys) són les que presenten nivells de victimització més elevats.

A més, el 37% de les dones residents a Barcelona ha patit alguna forma de violència masclista per part de la seva exparella i/o parella des dels 15 anys, i el 8,6% la va patir durant el darrer any.

Ordenances fiscals:

3. ICIO

6. Serveis urbanístics

7. Mercats

9. Ocupació de via pública

Àmbit: Ecologia i Espai Urbà

Diagnòstic de l'àmbit:

Seguint les dades de l'Enquesta de Cohesió Urbana (IERMB, 2017), hi ha tres raons principals per escollir la zona on es resideix: les característiques pròpies de l'habitatge, la proximitat a la xarxa d'amistats i familiars i, finalment, l'entorn. En el cas dels homes, aquests tres motius es reparteixen en proporcions molt similars com a explicació principal per viure en l'actual lloc de residència, i, entre els tres, representen tres quartes parts de totes les raons possibles. Entre les dones, en canvi, les preferències són diferents: **la raó argumentada més sovint per haver triat l'actual llar està, amb diferència, relacionada amb les característiques de l'habitatge (26,7%), seguida per la xarxa personal i social (22,4%) i, en un discret tercer lloc, l'entorn (18,3%).**

Segons l'Enquesta d'Ecologia Urbana (2017) de l'Ajuntament de Barcelona, **les dones manifesten més sovint la consciència de la importància dels hàbits i els comportaments de la vida quotidiana en relació amb la sostenibilitat ambiental** (un 62,3% respecte a un 57,5% dels homes) i això es reflecteix en el fet que tenen comportaments més proclius a la sostenibilitat en el camp del consum i els residus, **tot i que els homes són més sensibles a la sostenibilitat en qüestions relacionades amb l'energia**. Elles són qui solen separar les escombraries a la llar (un 55,9% dels casos, davant el menor percentatge conjunt dels homes, infants, tothom per igual o altres membres de la unitat familiar) i declaren més sovint tenir actituds sostenibles pel que fa a la compra (per exemple, utilitzant envasos a granel, o agafant un cistell o el carretó). En canvi, ells reclamen més compromís municipal respecte a l'estalvi energètic (90%) que elles (82,6%) i manifesten més sovint estar disposats a reduir el consum per combatre el canvi climàtic (92% respecte al 89%). Possiblement homes i dones són més sensibles respecte a la sostenibilitat ambiental en aquells aspectes domèstics dels quals solen fer-se més càrrec.

Ordenances fiscals:

8. Guàrdia Urbana

10. Estacionament en via pública

Àmbit: Mobilitat

Diagnòstic de l'àmbit:

Atenent l'Enquesta de Mobilitat en Dia Feiner (IERMB, 2018), i contra el que es podria suposar, **la major part de vegades quan la població de Barcelona es desplaça, ho fa per raons no vinculades al mercat de treball o als estudis, sobretot si fa desplaçaments dins la ciutat**. Es tracta de motius com ara acompanyar persones, anar al metge/metgessa, fer compres quotidianes, o passejar.

Homes i dones fan el mateix nombre mitjà de desplaçaments al dia, però hi ha un percentatge més important de dones que no pas d'homes que declara no haver fet cap desplaçament el dia anterior. Aquest fet indica que **entre les persones que sí es mouen de manera habitual, les dones fan una mitjana més elevada de desplaçaments que els homes**.

En la mesura que les dones fan més activitats associades a models de proximitat, caminar guanya protagonisme en els seus desplaçaments. Entre els homes, contràriament, en la mesura que fan més viatges per motiu feina, la mobilitat en vehicle privat té major protagonisme, atès que el motiu per feina

és el que més s'associa a la mobilitat en transport privat. En concret, **el percentatge de desplaçaments que els homes fan en cotxe privat és un 16% i en el cas de les dones és un 5%.**

Ordenança fiscal:

11. Serveis culturals

Àmbit: Cultura i memòria col·lectiva

Diagnòstic de l'àmbit:

La cultura és el mecanisme a través del qual la societat plasma visions de la realitat de diverses formes (amb expressions artístiques, mitjançant les TIC o bé a través dels mitjans de comunicació), i ajuda d'aquesta manera a transformar, o per contra a reforçar, els imaginaris col·lectius.

No obstant això, des de les administracions públiques **no sempre s'ha desenvolupat una política cultural que promogués valors igualitaris**. Sovint, la programació cultural ha respost més a una lògica de mercat que a una lògica del bé comú. Així, la cultura s'ha conceptualitzat des de paràmetres econòmics neoliberals, tant pel que fa a la producció com a la distribució i al consum de béns i serveis culturals. De la mateixa manera, en moltes ocasions la cultura ha respost a paràmetres androcèntrics.

L'Informe sobre la programació cultural 2016-2017 de l'Ajuntament de Barcelona des d'una perspectiva de gènere posa de manifest que en la programació analitzada l'autoria està en mans de les dones en un 32,38% de mitjana, molt allunyat de la paritat desitjada. Les diferències entre àmbits de programació són molt grans, i van des del 1,2% de dones autores als grans auditoris, al 54,5% als centres d'exposicions.

En aquest sentit, els imaginaris que s'han després d'aquest model cultural han tendit a reforçar els estereotips de gènere més que no pas a qüestionar-los. **Tot i la manca de reconeixement de les dones en l'àmbit de la cultura, la participació de les dones en el consum cultural és majoritari.**

Un altre espai d'actuació dins d'aquest àmbit es el de la **memòria col·lectiva**. Per construir el present i no repetir els errors del passat cal conèixer la història. En el cas de les dones, la recuperació de la memòria històrica és especialment important perquè, com passa en la resta d'àmbits exposats, **el paper de les dones ha estat invisibilitzat**: no es coneixen les grans dones, el seu paper en el manteniment de la vida al llarg dels segles ha estat menystingut i les seves aportacions sempre s'han concebut com a secundàries. A la ciutat de Barcelona també cal posar-les en relleu i valorar-les.

Ordenança fiscal:

2. IAE

Àmbit: Ocupacions

Diagnòstic de l'àmbit:

L'ocupació de qualitat és un factor clau per a l'accés als drets de ciutadania. Gràcies a la presència en el mercat de treball, les persones poden accedir a certa autonomia econòmica, així com als drets derivats

del treball remunerat (prestacions d'atur i jubilació, entre d'altres). Per això, una de les esferes decisives per assolir la igualtat de gènere és la situació de les dones en l'àmbit laboral.

Malauradament, encara avui continuen existint molts obstacles per aconseguir aquesta igualtat. A causa de la manca de corresponsabilitat en els treballs de cures, moltes dones opten per la **jornada parcial o reduïda**. A Barcelona, la jornada parcial segueix sent principalment femenina.

Independentment dels nivells i qualificacions de les dones i els homes, existeix una **segregació horitzontal i vertical**. En el sector serveis, la representació femenina a Catalunya és del 65 % i el salari mitjà per hora és de 7,9 euros, molt baix si es compara amb la resta d'activitats econòmiques. Pel que fa a la mitjana total del salari de tots els sectors, és de 10,6 euros. Així mateix, la manca de paritat en la presa de decisions i en els llocs de responsabilitat és una realitat en tots els sectors.

A més, les dones estan subjectes a les formes de **contractació més precàries**. Proporcionalment, a Barcelona hi ha més homes contractats (84,3 %) de manera indefinida que dones (67,1 %). En canvi, el percentatge de dones que treballa amb contracte temporal (28,6 %) és el doble que el dels homes (14,7 %). També hi ha més dones que homes treballant sense contracte (3,6 % de dones i 0,7 % d'homes). Alhora, les dones es troben en situació de desocupació de llarga durada en una proporció més elevada que els homes.

Fruit d'aquesta segregació, precarietat i d'altres factors existeix una gran **desigualtat salarial** entre dones i homes. La bretxa salarial de gènere de la població barcelonina se situa en el 21,8%, en detriment de les dones.

L'assetjament sexual i per raó de sexe encara estan molt poc visibilitzats i continuen generant situacions d'abús de poder vers les dones al món laboral. Totes dues formes tenen efectes molt negatius per a les víctimes, atès que incideixen tant en la salut psíquica com física, i en l'activitat i les relacions laborals al lloc de treball. **A Barcelona, un 10,2% de les dones ha patit assetjament sexual a la feina en algun moment des dels 15 anys**. Els principals assetjadors sexuals van ser els caps o superiors (el 94,5% de les dones assetjades ho ha patit per part d'algun superior) i els companys de feina (patit per un 39,5% de les dones assetjades). Per últim, un 6,9% de les dones han estat assetjades per un client, un usuari o un pacient.⁷

Finalment, les dones amb diversitat funcional s'enfronten a unes taxes d'atur més elevades, ja que la taxa d'atur a l'Estat entre les dones amb diversitat funcional és del 35,2 %, mentre que en la resta de persones és d'un 26,6 %.

4.2. ANÀLISI DE LA INCORPORACIÓ DE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE EN EL PROJECTE

Els continguts que resulten més pertinents per ser valorats des de la perspectiva de gènere són els referents a subjectes passius, motius de no subjecció, quotes, exempcions i reduccions/bonificacions. A efectes il·lustradors, a continuació es presenten alguns d'aquests tipus de continguts, extrets del text regulador de les taxes per Serveis de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament (SPEIS).

Motius de no subjecció

⁷ Enquesta de Violència Masclista a Catalunya. Resultats per a Barcelona (2016).

No estan subjectes a les taxes els serveis prestats dins del terme municipal de Barcelona següents:

(...) Els serveis prestats a persones en situació de discapacitat o per limitacions físiques i que es trobin en situacions d'emergència.

Tarifes

Espai Bombers-Parc de la Prevenció. Entrades per accés a l'exposició permanent:

Entrada ordinària: 2,50€

Entrada reduïda: 1,50€

Entrada gratuïta: 0€

Exempcions i bonificacions

L'Espai Bombers-Parc de la Prevenció aplicarà diferents bonificacions, reduccions i promocions en les entrades al recinte depenent del tipus de públic. Gaudiran d'entrada reduïda:

- *Persones aturades*
- *Persones posseïdores de targeta rosa reduïda*
- *Famílies , amb un màxim de dos acompanyants adults, sempre que com a mínim un d'ells sigui el pare, la mare o el tutor legal. És imprescindible que hi hagi com a mínim un membre menor de 16 anys.*
- *Persones posseïdores de carnet de família nombrosa*
- *Persones posseïdores de carnet de família monoparental*
- *(...)*

Amb caràcter personal, gaudiran d'entrada gratuïta:

- *Persones jubilades i persones majors de 65 anys*
- *Persones posseïdores de la targeta rosa gratuïta*
- *Persones posseïdores de la targeta acreditativa de la discapacitat*
- *Persones que disposin del passi metropolità d'acompanyant d'una persona amb discapacitat*
- *(...)*

A continuació s'identifiquen diversos aspectes a considerar a partir de les seccions identificades com a més rellevants des de la perspectiva de gènere:

- **Existeixen importants limitacions competencials de l'Ajuntament per a la regulació de les ordenances fiscals.** L'Ordenança fiscal general especifica, a la secció d'Exempcions, bonificacions i reduccions, que:
 - no es poden concedir altres exempcions, bonificacions o reduccions que les que la llei hagi autoritzat de manera concreta (art. 97).*
 - les exempcions, bonificacions i reduccions s'han d'interpretar en sentit estricte. No es poden aplicar a d'altres persones que les taxativament previstes i només per a les seves obligacions tributàries pròpies i directes. Tampoc es poden estendre a altres supòsits que els específicament assenyalats (art. 98).*
- Cap de les ordenances fiscals fa un emmarcament o conté **objectius vinculats explícitament amb la igualtat** de dones i homes.
- Cap de les ordenances fiscals conté **mesures** adreçades explícitament a contribuir a la igualtat de dones i homes.

- No obstant, diverses mesures que no semblen tenir una “motivació de gènere”, **poden tenir un efecte positiu en la redistribució de recursos** entre homes i dones, com es veurà a la secció “Previsió de Resultats”.
- La majoria de continguts pertinents des de la perspectiva de gènere es concentren en els supòsits d’exempcions i bonificacions/reduccions al pagament dels impostos i taxes. D’aquests, els més freqüents són **la situació de discapacitat i l’atur**.

Per a les ordenances fiscals que s’han considerat pertinents en temàtica de gènere a continuació es presenta una síntesi de la valoració de l’impacte de gènere, centrada en les preguntes:

- Visibilitza diferències? És a dir, el text de l’ordenança fiscal posa de relleu, de forma explícita o implícita, que s’han tingut en consideració les diferències que es donen en la realitat d’homes i dones?
- Visibilitza desigualtats? És a dir, parteix de la base que les diferències visibilitzades suposen desigualtats en la presència de dones i homes, l’accés a recursos, la capacitat de decisió, la reproducció d’estereotips de gènere, etc.?
- Conté elements per revertir aquestes desigualtats?

	Visibilitza diferències? (explicitament o implícitament)	Visibilitza desigualtats? (explicitament o implícitament)	Conté elements per revertir desigualtats?	Actuació/mesura que contribueix a revertir desigualtats
1	SÍ	SÍ	SÍ	-Bonificació per habitatges de protecció oficial. -Bonificació en funció de la renda de la unitat familiar. -Bonificació per família nombrosa i discapacitat. -Equiparació de la cessió d'ús d'habitatges protegits al lloguer social, a efectes de bonificació (NOVETAT). -Ajuts al pagament per a persones amb pocs recursos, persones vídues, famílies monoparentals i famílies nombroses (recollits fora de les ordenances fiscals).
2	SÍ	SÍ	SÍ	-Exempció per a associacions i fundacions de persones amb discapacitat.
3	SÍ	SÍ	SÍ	-Bonificació per habitatges de protecció oficial. -Bonificació per discapacitat. -Disminució de base imposable (coeficient) per parcs infantils a l'aire lliure.
4	SÍ	SÍ	SÍ	-Exempcions i bonificacions per família nombrosa i família monoparental. -Tarifa reduïda en serveis d'accés a oferta pública d'ocupació per a persones en situació de desocupació i que no percebin cap prestació econòmica, i persones en situació de discapacitat.

5	SPEIS	SÍ	SÍ	SÍ	-No subjecció de persones en situació de discapacitat o per limitacions físiques i que es trobin en situacions d'emergència. -Entrada reduïda a l'Espai Bombers-Parc de la Prevenció per a: Persones aturades, Persones posseïdores de targeta rosa reduïda, Famílies (amb un màxim de dos acompanyants adults, sempre que com a mínim un d'ells sigui el pare, la mare o el tutor legal; és imprescindible que hi hagi com a mínim un membre menor de 16 anys), Persones posseïdores de carnet de família nombrosa, Persones posseïdores de carnet de família monoparental. -Gaudiran d'entrada gratuïta: Persones jubilades i persones majors de 65 anys, Persones posseïdores de la Targeta Rosa gratuïta, Persones posseïdores de la targeta acreditativa de discapacitat, Persones que disposin del passi metropolità d'acompanyant d'una persona amb discapacitat. -Visites gratuïtes en hores convingudes per a associacions i entitats adherides a l'Acord Ciutadà per una Barcelona inclusiva.
6	Serveis urbanístics	NO	NO	NO	
7	Mercats	NO	NO	NO	
8	Guàrdia Urbana	NO	NO	NO	
9	Ocupació de via pública	SÍ	SÍ	SÍ	-Exempció a titulars de reserves d'estacionament amb discapacitat física. -Reducció en els casos que es compleixin tots els requisits següents: 6 mesos en situació d'atur, demandant d'ocupació al SOC, ingressos personals anuals inferiors a 1,5 l'IRSC (Indicador de Renda de Sufficiència de Catalunya).
10	Estacionament en via pública	SÍ	SÍ	SÍ	-No subjecció per a vehicles propietat de persones amb discapacitat física. -Incorporació d'una tarifa relativa a operacions de parada de busos turístics (NOVETAT).

11 Serveis culturals	SÍ	SÍ	SÍ	<p>-Entrades gratuïtes per a entitats adherides a l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva.</p> <p>-Entrades gratuïtes per a persones posseïdores de la Targeta Rosa gratuïta, persones que disposin del passi metropolità d'acompanyant d'una persona amb discapacitat, o els acompanyants de persones amb targeta acreditativa de discapacitat reconeguda i que requereixi el concurs de tercera persona, persona adulta acompanyant d'infants beneficiaris del "Quadern Cultura".</p> <p>-Entrada reduïda per a persones de 65 anys o més, persones aturades o posseïdores de la Targeta Rosa reduïda, famílies (infants i màxim 2 acompanyants adults), posseïdores de carnet de família monoparental.</p>
----------------------	----	----	----	---

Entre les novetats, es poden destacar:

- IBI: s'ha fet una equiparació de la cessió d'ús d'habitatges protegits al lloguer social, a efectes de la bonificació del 95%.
- Taxes per l'estacionament regulat de vehicles a la via pública (AREA): s'ha incorporat una tarifa relativa a operacions de parada de busos turístics. Al respecte, el document per a la presentació a la Comissió d'Ordenances Fiscals, esmenta que "Actualment les operacions de cotxat i desencotxat tenen una tarifa "0", es proposa gravar aquestes operacions per les externalitats que provoca la circulació d'aquests vehicles a la ciutat".

Per al conjunt de les ordenances fiscals, cal tenir en consideració que els articulats no identifiquen *explícitament* l'existència de diferències i desigualtats en clau de gènere. Amb tot, algunes de les mesures adoptades (en particular, exempcions i reduccions) contribueixen a revertir desigualtats de gènere, i en aquests casos s'ha valorat que *implícitament* contribueixen a visibilitzar diferències i desigualtats.

A l'efecte de sintetitzar visualment les mesures transformadores de desigualtats (no subjeccions, exempcions i reduccions) **incloses de forma explícita** en les diferents ordenances fiscals, s'indiquen en color verd a la següent taula. Es posa de manifest que **la situació de discapacitat és el supòsit més generalitzat per a l'atorgament d'exempcions o reduccions** (inclòs en 8 de les ordenances fiscals analitzades).

	Discapacitat	Atur	Renda, vulnerabilitat	Família nombrosa	Família monoparental	Targeta Rosa	Jubilació, gent gran	Acord ciutadà BCN inclusiva	Família	Habitatge protecció oficial
1. IBI										
2. IAE										
3. ICIO										
4. Serveis generals										
5. SPEIS										
6. Serveis urbanístics										
7. Mercats										
8. Guàrdia Urbana										
9. Ocupació de via pública										
10. Estacionament via pública										
11. Serveis culturals	8	4	3	3	3	2	2	2	2	2

En aquest punt cal fer esment al fet que en els darrers anys l'Ajuntament de Barcelona ha atorgat **ajuts fiscals al pagament de l'IBI, en forma de subvencions sobre la quota. Tot i que no formen part de l'ordenança fiscal** i, de fet, es troben al pressupost de despeses, no es pot valorar l'IBI sense considerar l'existència d'aquests ajuts, que a la pràctica són una extensió de les reduccions sobre la quota.

Aquests ajuts tenen com a objectiu corregir la manca de progressivitat de l'impost i en redueixen l'import que cal pagar en funció de la situació vital de les persones sobre les quals recau. Alguns dels ajuts, en concret les ajudes a famílies monoparentals, a persones amb pocs recursos i a persones vídues, tenen en compte algunes variables importants des de la perspectiva de gènere, com ara la presència o no de persones amb alguna discapacitat a la llar.⁸ Des de la Direcció de Serveis de Gènere i Polítiques del Temps de l'Ajuntament de Barcelona **es van analitzar els ajuts de l'any 2019 efectivament concedits i es va concloure que tenien un efecte redistribuïdor en termes de gènere**, atès que la majoria de persones beneficiàries eren dones i també rebien la major part del volum econòmic. En concret, les dones representaven un 76% de les persones beneficiàries i rebien un 74% del volum dels ajuts.

4.3. PREVISIÓ DE RESULTATS

Sovint es considera que les normes i polítiques públiques són neutres respecte al gènere perquè s'han dissenyat pensant en el benefici de la població en el seu conjunt i, per tant, de forma igual per a totes les persones, sense fer distincions entre dones i homes. No obstant, tractar igual a qui parteix d'una situació de desigualtat equival, a la pràctica, a la perpetuació de tal desigualtat, que és el que ocorre si no es tenen en compte les desigualtats de gènere existents en la posició econòmica, política i social de dones i homes. Per això, precisament, les polítiques pensades cap a la població en general no solen ser neutres, sinó cegues pel que fa al gènere (Emakunde, 2013).

Sota aquest enfocament, els aspectes que es tenen en compte per a l'estimació dels resultats de l'aplicació de les ordenances fiscals són els següents:

- Presència de dones i homes en l'àmbit d'actuació.
- Accés a recursos (esfera econòmica o material). Esforç econòmic i divisió sexual del treball.
- Normes socials i valors (esfera ideològica o cultural). Promoció de comportaments, rols i models d'organització social i familiar que són premiats/gravats.
- Contribució a objectius programàtics. En particular, del Pla per la Justícia de Gènere 2016-2020.
- Compliment de disposicions normatives.

En primer lloc, resulta pertinent destacar la **manca de disponibilitat de dades desagregades per sexe de les persones pagadores dels impostos i taxes. Això impedeix la previsió de resultats quantitatius del projecte d'ordenances fiscals per a l'any 2021, pel que fa a conèixer qui paga i com es redistribueixen els recursos entre homes i dones.** Per realitzar una adequada previsió caldria disposar d'una major

⁸ <https://ajuntament.barcelona.cat/ajutsIBI/ca/>

quantitat de dades desagregades per sexe (i també per capacitat econòmica, situació de discapacitat, exclusió residencial, tinença de persones a càrrec, etc.) relatives a les situacions gravades i als serveis regulats: propietat de béns immobles, propietat de vehicles, activitats econòmiques, ús privatiu del domini públic, serveis culturals, etc.

De forma general, a continuació s'indiquen les dades que serien necessàries per a realitzar una anàlisi exhaustiva de cada ordenança fiscal:

- **Sexe de la persona pagadora** (o, en el seu defecte, el nom de pila, a partir del qual es pot fer una estimació probabilística del sexe)
- **Quota/tarifa**
- **Tipus d'exempció o bonificació/reducció aplicada** (discapacitat, renda, atur, Targeta Rosa, monoparentalitat, gent gran, etc.).
- **Import de l'exempció o bonificació/reducció aplicada** (import absolut i percentatge respecte la quota)

A més, cal tenir en compte que qui paga alguns tributs poden ser tant persones físiques com persones jurídiques (ex: empreses, fundacions, associacions, entitats), amb la consegüent dificultat afegida per a l'obtenció d'informació desagregada per sexe de les persones membres i l'eventual impacte en les relacions de gènere. En seria un exemple el descompte en cas d'adhesió a l'Acord ciutadà per una Barcelona inclusiva, que s'aplica a associacions i entitats.

Malgrat aquesta absència de dades desagregades per sexe, cal destacar la disposició d'informació de context que permet fer inferència de resultats. En particular, a continuació es comenta l'efecte que poden tenir les bonificacions i reduccions de tarifes per motiu de:

- **discapacitat**
- **atur**
- **renda**
- **Targeta Rosa**
- **monoparentalitat**
- **gent gran**

Nombroses ordenances fiscals (8) inclouen reduccions o bonificacions relacionades amb situacions de discapacitat. En relació a això, cal considerar que de les persones amb reconeixement legal de discapacitat a Barcelona, el 53,7% són dones⁹. Per tant, **la inclusió de la discapacitat com a supòsit per a la reducció de tarifes tindrà un efecte redistribuidor a favor de les dones.**

Pel que fa a la situació d'atur, i seguint la tendència dels darrers anys, les dades del 2019 indiquen que la taxa d'atur de les dones és superior a la dels homes: 15,9% i 12,1% respectivament¹⁰. Per tant, **atendre la situació d'atur com a motiu per atorgar exempcions i reduccions també suposa una acció redistributiva en termes de gènere.**

⁹ www.bcn.cat/estadistica/catala/dades/tvida/discapacitats/a2015/t101.htm

¹⁰ Enquesta de Població Activa, INE.

Quant a les dades referents a renda, cal tenir en compte que la bretxa salarial de gènere de la població barcelonina se situa en el 21,8%, en detriment de les dones. Quant a la situació de pobresa, el percentatge de dones que no rep cap ingrés és del 21%, xifra superior a la dels homes, que és del 16%.¹¹ Per això, **la inclusió de supòsits de reducció de tarifes per motiu de capacitat econòmica té un potencial efecte positiu en el pagament d'impostos i l'accés de les dones als serveis i recursos municipals.**

Un altre exemple de disponibilitat de dades de context que permet fer inferències de resultats és el de persones beneficiàries de la Targeta Rosa. **Disposar de Targeta Rosa constitueix un supòsit de reducció de diversos tributs i té un potencial efecte positiu en la redistribució entre homes i dones** pel que fa a recursos i l'accés a serveis municipals. Això, amb base a les dades sobre característiques de les persones beneficiàries: de les persones que disposen de Targeta Rosa, el 62% són dones.¹²

En relació a la monoparentalitat, cal tenir en compte que el 82% de les llars monoparentals estan encapçalades per dones. Per això, **la reducció per monoparentalitat tindrà un efecte positiu en l'accés de les dones als serveis de les ordenances fiscals que la contempen** (serveis generals, serveis de prevenció i extinció incendis, i serveis culturals).

Finalment, **la consideració de l'edat de la gent gran també és un dels elements que pot tenir un efecte diferencial positiu per a les dones**, atès que el 58% de les persones majors de 65 anys que viuen a Barcelona són dones.¹³

Un cop vistos els possibles efectes en relació a l'accés als serveis i recursos, cal fer esment als possibles efectes vinculats a les normes socials i valors. A aquest efecte, **es valora positivament el llenguatge usat en el text de la proposta de modificació de les ordenances fiscals, que contribueix a la construcció d'un imaginari inclusiu i no sexista**, i que debilita l'imaginari androcèntric que situa els homes com a referents en l'accés a recursos i serveis. Així, majoritàriament, en comptes del masculí genèric s'usen formes desdoblades o neutres com *la persona contribuent*.

Respecte a la vinculació amb objectius programàtics, cal dir que cap dels textos reguladors de les ordenances fiscals exposa explícitament els seus objectius últims (més enllà d'establir els fets imposables). En el cas de l'Ordenança Fiscal General es recull de forma genèrica que:

Aquesta Ordenança es dicta per a:

A) Regular aquells aspectes procedimentals que puguin millorar i simplificar la gestió, de possible determinació per l'Ajuntament.

B) Regular aquells aspectes comuns a diverses ordenances fiscals i evitar-ne així la reiteració.

D) Regular les matèries que necessitin concreció o desenvolupament per part de l'Ajuntament.

¹¹ Enquesta Metropolitana de Condicions de Vida (2016-2017).

¹² Departament d'Estadística i difusió de dades. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona. *Persones beneficiàries del títol Targeta Rosa*. Març 2020.

¹³ Idescat. Padró municipal d'habitants, 2020.

E) Informar als ciutadans de les normes i procediments el coneixement dels quals pugui facilitar el compliment de les seves obligacions tributàries.

Art 4t. Els tributs municipals són els ingressos públics que consisteixen en prestacions pecuniàries exigides per l'Administració tributària municipal (...) amb la finalitat primordial d'obtenir els recursos necessaris per al sosteniment de les despeses públiques. També podran utilitzar-se com a instruments de la política econòmica i per atendre la realització dels principis i les finalitats que conté la Constitució.

Art. 97.2. En els actes d'aprovació de plans d'actuació sectorial o instruments de planejament, el Plenari del Consell Municipal pot establir beneficis fiscals en relació amb els tributs municipals autoritzats per la llei i sotmesos, en tot cas, als principis de capacitat econòmica i de justícia distributiva.

Per tant, es posa de manifest una **generalitzada absència de vinculació explícita amb objectius d'igualtat de gènere, fet que fa esperar una invisibilització d'aquestes desigualtats en els diferents àmbits socials d'actuació:** ocupació, pobresa, mobilitat, prevenció i seguretat, habitatge, cultura, etc.

4. VALORACIÓ A CÀRREC D'ORGANITZACIONS FEMINISTES I ENTITATS DE DONES

En la tramitació del projecte d'ordenances fiscals no se n'ha fet valoració per part d'organitzacions feministes o entitats de dones.

5. VALORACIÓ GLOBAL DE L'IMPACTE DE GÈNERE

A continuació es sintetitza la valoració dels diferents aspectes considerats, tot marcant amb color blau els més rellevants per a la valoració global de l'impacte de gènere.

	Estimació de l'impacte de gènere			
	Reproductor de desigualtats		Transformador de desigualtat	
	Molt negatiu	Lleugerament negatiu	Lleugerament positiu	Molt positiu
Vinculació amb objectius programàtics		X		
Llenguatge inclusiu i no sexista (Sí/No)				X
Visibilització de diferències (Sí/No)			X	
Visibilització de desigualtats (Sí/No)			X	
Elements per revertir desigualtats (Sí/No)			X	
Previsió de resultats	falten dades	falten dades	falten dades	falten dades
Valoració d'organitzacions feministes	-	-	-	-

Atenent a aquestes valoracions, globalment es determina que l'aplicació del projecte d'Ordenances Fiscals per a l'any 2021 **és transformador de desigualtats de gènere, en grau lleugerament positiu.**

	Estimació de l'impacte de gènere			
	Reproductor de desigualtats		Transformador de desigualtat	
	Molt negatiu	Lleugerament negatiu	Lleugerament positiu	Molt positiu
Ordenances fiscals per a l'any 2021			X	

Feta aquesta valoració, a continuació s'aporten recomanacions per tal que el projecte d'ordenances fiscals tingui un impacte que s'estimi més positiu des de la perspectiva de gènere.

6. RECOMANACIONS

Els impostos i taxes poden tenir un significatiu impacte sobre la població de la ciutat. No només duen a terme una assignació de recursos més o menys redistributiva sinó que alteren els incentius de la societat potenciant o desincentivant determinats hàbits i relacions socials. Així, uns impostos i taxes municipals sensibles a les desigualtats de gènere poden contribuir a **avançar cap a la igualtat efectiva i ajudar a equilibrar les relacions de poder i a reduir la feminització de la pobresa.** Atenent a aquesta potencialitat i a l'anàlisi exposada (i considerant l'existència d'importants limitacions competencials de l'Ajuntament per a la regulació d'ordenances fiscals), es plantegen les següents recomanacions a l'actual formulació del projecte:

A) SOBRE ASPECTES FORMALS I METODOLÒGICS (SECCIÓ 3 DE L'INFORME):

Ús de llenguatge inclusiu

- Si bé es valora positivament la modificació respecte les versions dels textos d'anys anteriors, on es feia un ús abundant del masculí genèric, **existeix marge per a la revisió i millora d'algunes expressions** que mantenen aquest ús i que caldria esmenar (ex: *els interessats*, etc.).

Participació

- A efectes d'incorporar la veu de grups de dones o feministes, es poden celebrar sessions de treball en espais com els Consells de Dones, o de Feminismes i LGTBI; o bé que en espais genèrics, com consultes online o el Consell de Ciutat, s'incorpori l'enfocament de gènere i les necessitats de les dones. En particular, es suggereix **convocar una sessió de la Taula de pressupostos i fiscalitat amb perspectiva de gènere, amb l'objectiu d'informar sobre el projecte i recollir comentaris i recomanacions.**

B) SOBRE L'IMPACTE DE GÈNERE (SECCIÓ 4 DE L'INFORME):

Dades desagregades per sexe

- La manca de dades desagregades per sexe suposa un impediment per poder fer una anàlisi en profunditat i detall. Resoldre aquesta mancança és una prioritat per poder investigar de forma quantitativa la càrrega dels tributs, el seu impacte de gènere i poder proposar noves mesures o ajustos si fossin necessaris. Caldria **disposar del conjunt de dades desagregades per sexe** de les persones pagadores de cadascun dels impostos i taxes, així com les exempcions i bonificacions/reduccions efectivament aplicades (veure, a la secció 4.3 del present document, el detall de les dades necessàries).

Emmarcament en instruments programàtics

- Les ordenances fiscals **haurien d'estar integrades, i explicitar que ho estan, en una anàlisi global del model de ciutat per a cada àmbit d'actuació**. Per exemple, les ordenances fiscals relatives a serveis culturals haurien d'estar emmarcades en una anàlisi de la presència i representació desiguals d'homes i dones en l'àmbit cultural i de memòria col·lectiva.
- De forma especial es recomana emmarcar figures tributàries en l'objectiu de **visibilitzar i reconèixer el treball de cures**, assumits molt majoritàriament per les dones. En concret, es proposa que les ordenances fiscals afectades estiguin vinculades amb la Mesura de Govern per una Democratització de la Cura 2017-2020, i que (com ja ocorre en alguns preus públics municipals) s'introdueixin referències explícites al concepte *cura* (ex: tasques de cura, persona cuidadora, entorn cuidador, etc.). Això és especialment pertinent per a les ordenances fiscals que contempen supòsits de discapacitat, monoparentalitat i gent gran.
- De forma anàloga, les ordenances fiscals reguladores de taxes relacionades amb serveis d'urbanisme haurien d'estar vinculades a la Mesura de Govern "Urbanisme amb perspectiva de gènere. L'urbanisme de la vida quotidiana" i haurien de **valorar les necessitats d'usos diversos de l'espai públic**, així com l'accessibilitat i la seguretat. En conseqüència, seria convenient incloure la regulació de les taxes per ocupació de via pública en un programa general de planificació de l'espai públic amb perspectiva de gènere. En el cas particular de l'ocupació de la via pública amb terrasses, caldria valorar si l'espai on aniran situades dona resposta a la diversitat d'usos i necessitats d'espai públic des de la perspectiva de gènere.

Objectius

- Caldria **fer més explícita la motivació de la igualtat de gènere en l'articulat de les ordenances fiscals**. Per exemple, quan els motius de no subjecció són diversos però no citen la igualtat de gènere, ni el sexisme, ni les violències masclistes, etc.:

“no estaran subjectes les entitats sense afany de lucre que persegueixin finalitats d’interès general. Com ara, entre altres, la defensa dels drets humans, l’assistència social i la inclusió social, les cíviques, educatives, culturals, científiques, esportives, sanitàries o de tipus comunitari o veïnal, el lleure, la defensa del medi ambient i la protecció dels animals” (ordenança fiscal de Serveis Generals).

Exempcions i reduccions

- Es recomana **incloure la persona individualment, i no només la família, com unitat de referència de capacitat econòmica**, per tal de tenir en consideració les relacions de poder i no presumir la solidaritat entre familiars. De fet, algunes tarifes municipals ja contemplen aquest doble criteri, per exemple en el cas dels preus públics de residències per a gent gran s’estableixen exempcions “quan els ingressos de la unitat familiar o la persona cuidadora no superin l’IRSC”.
- Es valoren positivament les exempcions i reduccions identificades a la secció 4.2. de l’informe, que tenen relació amb la manca d’autonomia econòmica i l’assumpció de treballs de cures, que majoritàriament assumeixen les dones. Per tant, quan el marc competencial ho permeti, es podria **generalitzar la consideració d’aquestes característiques personals dels subjectes passius, que tenen un impacte positiu en termes de gènere**. En cas que per criteris tècnics no sigui possible fer efectiva aquesta generalització, caldria que aquests criteris siguin exposats.
- En particular, s’insta a estudiar, dins del marc normatiu aplicable, l’ampliació dels supòsits d’**exempcions i reduccions vinculades a monoparentalitat** (doncs les dones representen el 82% de les persones adultes que viuen soles amb menors a càrrec) que actualment només es contempla en tres de les ordenances fiscals analitzades (serveis generals, serveis de prevenció i extinció d’incendis, i serveis culturals).
- S’insta a estudiar la viabilitat que exempcions i reduccions vinculades a persones en **situació de discapacitat es facin extensives a les persones que les cuiden o acompanyen. I que aquest supòsit es generalitzi a altres ordenances**, de forma anàloga al que preveuen les taxes de serveis culturals, que inclouen entrades gratuïtes per a “*persones que disposin del Passi Metropolità d’Acompanyant-AMB d’una persona amb discapacitat, o les persones acompanyants de persones amb targeta acreditativa de discapacitat reconeguda i que requereixi el concurs de tercera persona*”.
- També es recomana **incloure l’atenció a les situacions de dependència reconeguda, tal com ja es fa en alguns preus públics de l’Ajuntament**. En aquest sentit, es rellevant recordar que de les persones beneficiàries de prestacions i serveis de la Llei de Dependència, el 66% són dones¹⁴. Per tant, s’estima que l’atenció a aquestes situacions tindria un efecte positiu sobre l’accés de les dones a serveis i recursos regulats per tributs.

¹⁴http://treballiaferssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematicos/10dependencia/dades_dependencia/document/Llei_dependencia_3rT2017.pdf

- Totes les anteriors recomanacions són d'especial rellevància per als **tributs que no inclouen cap supòsit explícit d'exempció o reducció amb efectes positius en termes d'impacte de gènere**, com per exemple les taxes de serveis urbanístics, les taxes de mercats i les taxes per prestacions de la Guàrdia Urbana.
- S'insta a **incrementar la tipologia d'ajuts al pagament de tributs**. Si bé les subvencions i ajuts queden fora de l'àmbit de la Llei Reguladora d'Hisendes Locals i del que regulen les ordenances fiscals, poden significar *de facto* una reducció de la quota en determinats impostos. És a dir, aconseguir un efecte anàleg al d'una bonificació, tal i com s'ha fet els darrers anys en el cas de l'IBI, per al pagament del qual s'han atorgat ajuts a persones amb pocs recursos, persones vídues, famílies monoparentals i famílies nombroses.
- Respecte al reconeixement i foment de la participació dels grups de dones i feministes, es podrien incloure mesures de promoció anàlogues a les que s'apliquen per a altres sectors i temàtiques socials. Per exemple, en el cas de dues ordenances fiscals (taxes per serveis de prevenció i extinció d'incendis, i taxes per serveis culturals) es concedeixen entrades gratuïtes per a associacions i entitats adherides a l'*Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva*. Seguint aquest exemple ja existent, **es podrien introduir serveis gratuïts per a entitats adherides a espais de promoció de la igualtat de gènere** com ara l'*Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones* o per a centres educatius del programa *Escoles per la Igualtat i la Diversitat* (Consorti d'Educació de Barcelona).

Com a comentari final, es subratlla la necessitat de veure la política fiscal com un dels instruments crucials per **contribuir a una distribució justa i equitativa de la riquesa entre la població** i avançar cap a un model social i econòmic sostenible i just. Així, més enllà de la seva finalitat recaptatòria, uns tributs sensibles a les desigualtats de gènere poden contribuir a avançar cap a la igualtat efectiva i reduir la feminització de la pobresa.

Barcelona, 1 de desembre de 2020

Raül López Cancho

Tècnic de la Direcció de Serveis de Gènere i
Polítiques del Temps
Gerència Municipal

Vist i plau,

Sonia Ruiz García

Directora de Serveis de Gènere i
Polítiques del Temps
Gerència Municipal